

# I Sydens land

16. juli 2010 Weekendavisen Sektion 3 (Kultur) Side 4 BENEDICTE CHRISTIANSEN... 1325 ord Id:e219b8fe

Samlingssted. Skandinavisk Forening i Rom, et fikspunkt for skandinaviske kunstnere på ophold i Italien, fylder 150 år. Men måske lukker huset. Håndskrevne manuskripter af Henrik Ibsen og H. C. Andersen er ikke sikret.

»LYSLysLys«, står der at læse som noget af det første i Skandinavisk Forenings gamle klagebog, eller ankeprotokol, som den rettelig hedder.

Og det bliver ved, side op og siden ned: Der er ingen varme, intet lys, ingen krog på døren. Pianoet skal stemmes. Der er intet blæk i blækhuset.

Ikke engang så meget at man kan skrive en klage over, at der ikke er noget blæk. Efter at foreningen på foranledning af en tidligere anke fra »Een og flere Forbrugere og andre Røgmænd« pligtskyldigst har anskaffet en »Indretning til at stryge Svovlstikker paa«, kan man læse følgende anke, dateret 1866: »Ærbødigst Forespørgsel: Hvad skal Svovlstikkerne ligge ovenover Vandglassene for andet end at forgifte Vandet og senere Foreningens Medlemmer?« Om det er opløftende eller nedslående, at klagelysten forekommer bekendt på tværs af de forgangne 150 år, siden Skandinavisk Forening i Rom blev stiftet, overlades det til den enkelte læsers temperament at afgøre. En stor fornøjelse er det imidlertid at have ankeprotokollen i hånden, hvor Henrik Ibsen i 1865 med egen forfatterklo har ønsket sig Vatikanets avis Osservatore Romano anskaffet og danserindens venstre store tår restaureret. Selv samme tår er en lille daglig glæde for den norske forfatter og historiker Ivo de Figuereido, der er en af denne sommers stipendiater i Skandinavisk Forenings Kunstnerhus. Hans krev for et par år siden en stor biografi om Ibsen, så for ham er det som en hilsen og opmuntring fra den ene norske forfatter i Rom til den anden, at danserindeskulpturen, som siden Ibsens dage har fulgt Skandinavisk Forening rundt



på talrige adresser fra Via dei Condotti til Trastevere, stadig står der med sin omhyggeligt pålmede tå fint fremstrakt.

FORLØBEREN for Skandinavisk Forening var De danskes Bogsamling i Rom, stiftet allerede 1833 med Thorvaldsens og H. C. Andersens signaturer på fundatsen sammen med Bindesbøll, Hertz, Rørbye, Rung og så fremdeles i to spalter op og ned ad guldalderens kanoniske navne. Også konsul Johan Bravos navnetræk kan man læse. Konsul Bravo var i mangt og meget kunsternes skytsengel og hjalp i 1833 H. C. Andersen til at finde logi i Via Sistina i kvarteret omkring Piazza Barberini, hvor mange af de danske kunstnere boede i den periode, og hvor også Thorvaldsen havde atelier. 27 år senere, i 1860, tager konsul Bravo De danskes Bogsamling, der på det tidspunkt havde fristet en omtumlet tilværelse, til sig i sin lejlighed i Via dei Condotti lige oven over kunsternes faste tilflugtssted Caffè Greco, der som enhver respektabel turist vil vide ligger ganske tæt på den spanske trappe. Ikke langt fra, hvor Andersen og Thorvaldsen havde boet. Bogsamlingen blev lagt sammen med den tilsvarende svenske og norske, og den 2. juli 1860 forsamledes man hos konsul Bravo for på den baggrund at stifte en Skandinavisk Forening for Kunstnere og Videnskabsdyrkere i Rom. Den svensk-norske regering og den danske regering bevilgede tilsammen 600 rigsdaler til oprettelsen og 900 rigsdaler til årlig drift. Den 1. oktober kunne foreningen derfor slå dørene op til den første residens i Via dei Ponte-fici, en sidegade til hovedstrøget Corso'en. Lige siden har foreningen manglet penge.

Via Lungara er et langt lige hug af en gade langs Tiberen i Trastevere.

Renæssancearkitekten Bramante, som den stærkt entreprenante pave Julius II havde udpeget til at bygge sig en ny Peterskirke, lagde i begyndelsen af 1500-tallet hugget gennem det dengang landlige område for at forbinde »otia«, hvilens område, med »negotia«, ikke-hvilens område - mere prosaisk arbejdets område - på den anden side af Tiberen via broen Ponte Sisto. En efterklang af landlig idyl er der stadig, når man fra Lungoteveres sindssvage trafik kravler det korte men stejle stykke ned ad Den gode Hyrdes Gyde og lander i den langt fredeligere Via Lungara. Her ligger resterne af Farnese-familiens have stadig bag høje mure omkring Villa Farnesina, Lille Farnese, komplet med appelsintræer og pinjer. Lige som det skal være. På den anden side af gaden strækker det mægtige Palazzo Corsini sig, hvis park nu er Roms botaniske have.

Skandinavisk Forenings Kunstnerhus holder til her i nr. 231 på øverste etage - med taghave - i Casino di Vigna, Vingårdshytten. Ligesom naboen, den yndige Villa Farnesina og genboen, det enorme Palazzo Corsini, tilhører ejendommen det italienske videnskaberne akademi, Accademia dei Lincei. Galileo var blandt stifterne af akademiet, der har navn efter lossen med deskarpe øjne. Klart skuende ville man være. Casino di Vigna er den beskedne hytte i forhold til Villa'en og Palazzo'et, men dog ikke ringere end at kardinal Richelieu i en periode oplog kvarter her. Det

skandinaviske islæt er sikret med 1600-tallets svenske dronning Cristina, der konverterede til den romerske moderkirke og i årevis holdt hof i Palazzo Corsini. Som altid i Rom kan man blive ved og ved og ved med, hvem der har gjort hvad hvornår på dette eller hint sted. Den finske komponist og forfatter Eero Hameenniemi, en anden af denne sommers stipendiater i Skandinavisk Forenings Kunstnerhus, fraråder rent udsagt at man bliver for optaget af den slags. Det ender med, at man bliver nødt til at skrive en bog, siger han manende. Selv måtte han på den konto skrive om pave Calixtus, hvis relikvier efter martyrdøden i 222 holdes i ære i kirken Santa Maria in Trastevere, en ganske kort spadseretur væk.

Men hvad skal man gøre? For det er jo netop Roms lag på lag af århundreders menneskelig kamp med kunst, tro og videnskab, der trækker kunstnerne til byen. Det er ikke ligegyldigt for en komponist, at violinens store mester Arcangelo Corelli i 1600-tallets slutning excellerede i virtuositet lige over gaden i Palazzo Corsini, samtidig med at Frescobaldi gjorde det samme på orgel både nede ad gaden i Santa Maria og oppe ad gaden i Peterskirken. Hameenniemis værk, Trastevere Variationer for cembalo, blev til som en hyldest til Frescobaldi.

SKANDINAVISK Forening har siden 1960'erne tilbudt værelser til nordiske forfattere, billedkunstnere, komponister og andre skabende kunstnere. I 2006 flyttede foreningen til den nuværende adresse. Danserinde, håndmalede bogskabe og andet historisk inventar samt først og fremmest bogsamlingen inklusive de tusindvis af håndskrevne sider af Andersen, Ibsen og alle de andre gode gamle drenge fulgte med. Intet af det er forsikret. Der er ikke råd. Richard Lydiker, formand for bestyrelsen siden 2006, foreslog som en af sine første formandsgerninger det danske kulturministerium at give en lille skærv, så en håndskriftsekspert i det mindste kan vurdere samlingen. Bestyrelsesformanden rykker med jævne mellemrum ministeriet for svar. Manuskripterne ligger i stålskab, men ellers ikke sikret på nogen måde. En vandskade i huset for nylig giver grund til gys. Alt det der kan forsvinde! 17 værdifulde bøger er allerede forsvundet. De blev sidste år solgt fra bogsamlingen gennem auktionsfirmaet Bruun Rasmussen for at dække et akut opstået hul i budgettet. De nordiske kunstnerforeninger spyttede også i kassen, så det reddede foreningen fra at gå ned med flaget i 2009. Ja, hvad skal man sige. Porca miseria kunne passe meget godt.

Søgning til huset er stor. Omkring 250 kunstnere fra hele Norden søger hvert år om ophold i et af de bare fem værelser. En evaluering af stedet, som Syddansk Universitet stod for i 2009, giver gode karakterer. Havde det været et rent nationalt foretagende, ville det sikkert sejle i fondsmidler, men der er tæt på ingen kasser, der står noget med nordisk på. Derfor er fremtiden totalt afhængig af Nordisk Ministerråd, der er altoverskyggende bidragsyder. Beløbet var i 2009 på 900.000 kr.

Ministerrådet har imidlertid lagt sin kulturstøtte om til at være projektorienteret, så Skandinavisk Forening skal gøre sine hoser grønne som en undtagelse fra reglen.

Bestyrelsesformand Richard Lydikers drømmescenario for stedet er, at det bliver en såkaldt vedvarende aktivitet for ministerrådet, og at der bliver fundet private midler til at sikre stedets kulturarv, måske endda også til at indrette atelier i haven. Han er om ikke ganske fortrøstningsfuld så dog optimistisk. Det er nat med kunstnerhuset, hvis ministerrådet skærer, men han sætter sin lid til, at der blæser milde vinde for den 150-årige. Nordisk Ministerråd træffer beslutning om bevillinger til oktober.